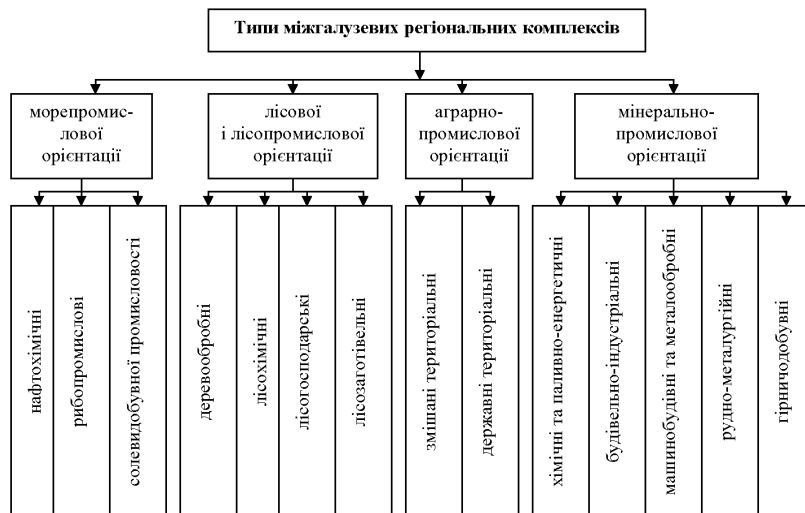
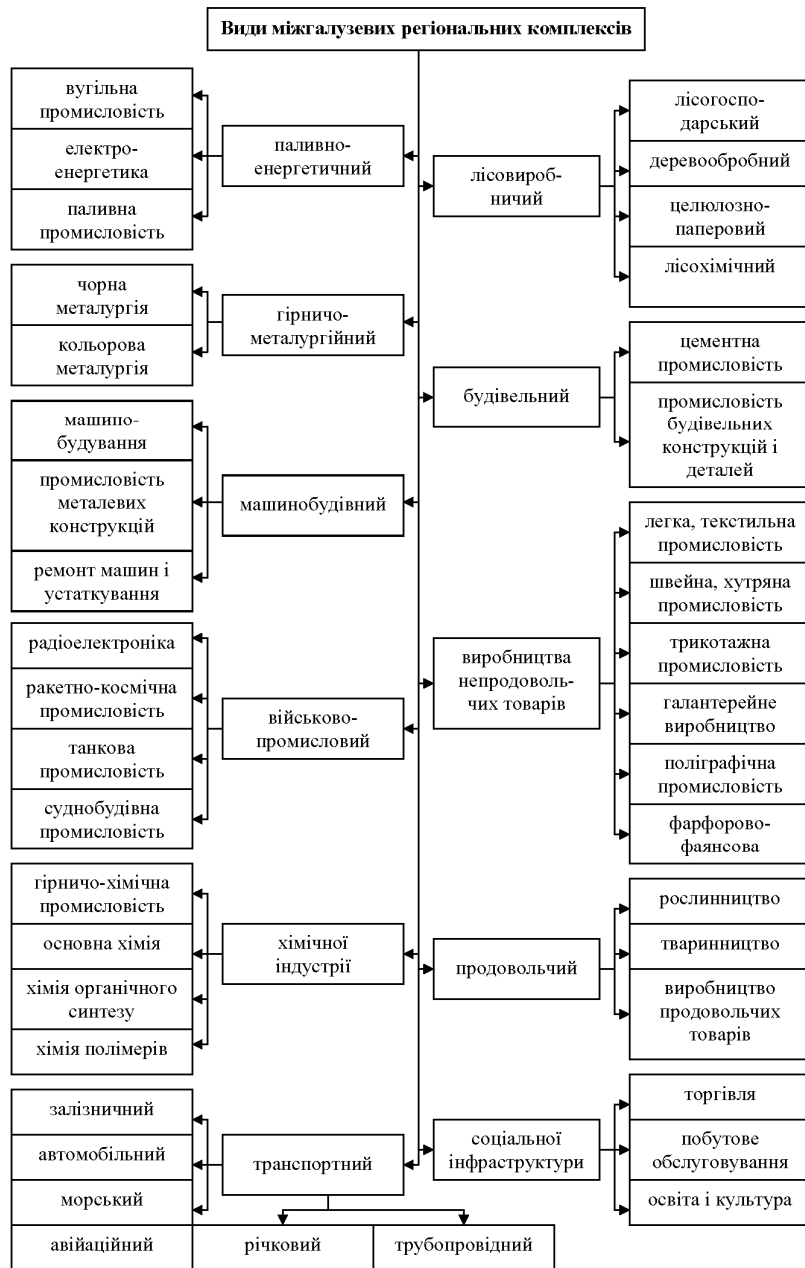

Тема 6

План семінарського заняття

1. Сутність міжгалузевого комплексу при цільовому, технологічному та відтворювальному підходах.
2. Основні структурно-функціональні блоки комплексів виробничої сфери.
3. Аналіз міжгалузевих комплексів.
4. Структура суспільного виробництва та економіки України.
5. Напрями структурної переорієнтації промисловості України.
6. Міжгалузевий регіональний комплекс у системі аналізу, прогнозування і управління.
7. Структура цілей міжгалузевого комплексу.
8. Процес збалансування програм міжгалузевих регіональних комплексів.
9. Логічна схема обґрунтування розвитку і розміщення виробничої інфраструктури.
10. Види міжгалузевих комплексів.

Ключові поняття

Виробнича інфраструктура – сукупність галузей, тобто організаційно відокремлених об'єктів, які забезпечують нормальний хід суспільного виробництва через надання послуг з обміну результатами діяльності між підприємствами матеріального виробництва.

Міжгалузєва кооперація – взаємодія різних галузей, діяльність яких спрямована на вирішення певних економічних, соціальних, екологічних, науково-технічних проблем на державному чи регіональному рівнях.

Міжгалузєвий регіональний комплекс – сформоване територіальне поєднання взаємопов'язаних галузей і виробництв в економічних районах, вузлах, центрах, завдяки якому може бути забезпечений максимальний господарський ефект при найменших витратах.

Структура – сукупність сформованих зв'язків об'єкта, що забезпечують його цілісність і тотожність самому собі, тобто збереження основних його властивостей при будь-яких зовнішніх і внутрішніх змінах.

Теми рефератів

1. Територіально-виробничі комплекси як одна з форм ефективного розміщення виробництва.

2. Сучасна галузева структура народного господарства та тенденції її розвитку.
3. Оптимізація програм міжгалузевих регіональних комплексів на сучасному етапі та в довгостроковій перспективі.
4. Виробничий потенціал України.
5. Сучасна структура економіки України.
6. Морегосподарський комплекс та розвиток приморських поселень.
7. Структура паливно-енергетичного комплексу України.
8. Сільськогосподарська спеціалізація природноекономічних зон України.
9. Транспортна система України.
10. Міське та сільське населення. Особливості процесів урбанізації на Україні.

Тести для самоконтролю

1. Вкажіть основні чинники утворення міжгалузевих комплексів:
 - а) територіальна організація праці;
 - б) певне співвідношення галузей;
 - в) певні види ресурсів (або групи поєднання природних умов і ресурсів);
 - г) адміністративно-територіальні утворення.

2. Який з підходів до виділення міжгалузевих комплексів передбачає групування галузей, які пов'язані між собою послідовністю переробки і використання загального вихідного матеріалу та однаковим призначенням продукції?
 - а) цільовий;
 - б) відтворювальний;
 - в) циклічний;
 - г) технологічний.

3. Взаємодія різних галузей, діяльність яких спрямована на вирішення певних економічних, соціальних, екологічних, науково-технічних проблем на державному чи регіональному рівнях носить назву:
 - а) міжгалузевий комплекс;
 - б) інтеграція;
 - в) міжгалузєва кооперація;
 - г) регіональне утворення.

4. Структурна переорієнтація економіки – це:

- а) співвідношення між елементами економічної системи, що виділяються залежно від конкретного напрямку аналізу;
- б) сукупність сформованих зв'язків об'єкта, що забезпечують його цілісність і тотожність самому собі, тобто збереження основних його властивостей при будь-яких зовнішніх і внутрішніх змінах;
- в) сукупність виявів певного складного об'єкта;
- г) методологія дослідження міжгалузевих регіональних комплексів.

5. Аналіз співвідношень між виробництвом засобів виробництва та виробництвом предметів споживання здійснюється при:

- а) обґрунтуванні напрямів розвитку галузей матеріального виробництва;
- б) реструктуризації економічних відносин;
- в) соціальній інфраструктурі;
- г) соціальній політиці.

6. Підвищення рівня спеціалізації та організації виробництва в головних галузях комплексу, випуск кінцевої продукції високої якості, яка відповідає світовим параметрам, прискорення реконструкції та поновлення виробничих фондів забезпечується шляхом досягнення:

- а) виробничих цілей;
- б) економічних цілей;
- в) науково-технічних цілей;
- г) організаційно-управлінських цілей.

7. Сукупність галузей (організаційно відокремлених об'єктів), які забезпечують нормальний хід суспільного виробництва через надання послуг з обміну результатами діяльності між підприємствами матеріального виробництва – це:

- а) міжгалузевий комплекс;
- б) виробнича інфраструктура;
- в) виробнича програма;
- г) макрорегіоналізація.

8. Комплекс транспортних споруд, де сходяться, перетинаються або розгалужуються не менш як три лінії одного або двох видів магістрального транспорту, які, взаємодіючи, виконують операції щодо обслуговування транзитних та місцевих перевезень вантажів і пасажирів носить назву:

- а) транспортний комплекс;

- б) транспортний пункт;
 - в) транспортний вузол;
 - г) форма просторового зосередження транспорту.
9. Трикотажна промисловість, поліграфічна, фарфорово-фаянсова, галантерейна, хутряна та швейна належать до:
- а) промислового комплексу;
 - б) комплексу хімічної індустрії;
 - в) комплексу легкої промисловості;
 - г) комплексу виробництва непродовольчих товарів.
10. Сукупність галузей невиробничої сфери, що створює загальні умови для раціональної організації основних видів діяльності людини – трудової, суспільно-політичної, у сфері духовної культури та побуту носить назву:
- а) соціальна сфера;
 - б) територіальна організація виробництва;
 - в) соціальна інфраструктура;
 - г) соціальна політика.

Контрольні запитання

1. Які основні особливості формування і аналізу міжгалузевих комплексів?
2. За якими підходами визначається сутність міжгалузевих комплексів?
3. Розкрийте сутність та проблеми структурної переорієнтації економіки України.
4. Яка система цілей може бути використана в управлінні розвитком міжгалузевих комплексів?
5. З яких господарських компонентів складається виробнича інфраструктура?
6. Які існують етапи обґрунтування розвитку та розміщення виробничої інфраструктури в регіоні?
7. Розкрийте проблеми військово-промислового комплексу України.
8. Охарактеризуйте структуру продовольчого комплексу України.
9. Які основні особливості розвитку комплексу виробництва непродовольчих товарів?
10. Охарактеризуйте склад та основні напрямки розвитку соціальної інфраструктури в Україні.

Практичні завдання

Таблиця 6.1

**Індекси обсягу продукції машинобудування за видами діяльності,
% до попереднього року**

Показники	Україна					Миколаївська область			
	роки					роки			
	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__
Машинобудування									
Виробництво машин та устаткування									
у тому числі:									
механічного устаткування									
устаткування загального призначення									
машин для сільського господарства									
Виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування									
у тому числі:									
виробництво електричних машин та устаткування									
апаратури для радіо, телебачення та зв'язку									
Виробництво транспортних засобів та устаткування									
у тому числі:									
будування та ремонт суден									

2. Визначте рівень забезпеченості населення житлом по регіонах України, м² загальної площі на одну особу (табл. 6.2).

Таблиця 6.2

**Забезпеченість населення житлом по регіонах України,
м² на одну особу**

Регіони	Роки					Звітний рік у % до базисного року
	20__	20__	20__	20__	20__	
Україна в цілому						
Центральний						
Донецький						
Західний						
Придніпровський						
Причорноморський						
Харківський						

3. Дослідіть зміну в динаміці виробництва найважливіших видів продукції продовольчого комплексу на одну особу по Україні в цілому та Миколаївській області зокрема за допомогою табл. 6.3. Зробіть висновки.

Таблиця 6.3

Виробництво найважливіших видів продукції продовольчого комплексу на одну особу

Показники	Україна				Миколаївська область			
	роки				роки			
	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__
Вироби ковбасні, кг								
Соки фруктові та овочеві, нектари, кг								
Овочі консервовані натуральні, кг								
Олія соняшникова нерафінована, кг								
Масло оброблене рідке, кг								
Масло вершкове жирністю до 85 %, кг								
Сир кисломолочний, кг								
Сири жирні, кг								
Молоко і вершки згущені, кг								
Продукти кисломолочні, кг								
Борошно, кг								
Крупи, кг								
Вироби хлібобулочні, кг								
Цукор-пісок, кг								
Пряники, печиво солодке, вафлі, кг								
Вироби кондитерські з цукру, кг								
Вироби макаронні, кг								
Води натуральні мінеральні газовані, л								
Напої безалкогольні, л								

4. Проаналізуйте обсяги валових зборів основних видів продукції рослинництва та виробництво основних видів продукції тваринництва по регіонах України за звітний період, тис. т (табл. 6.4)

Таблиця 6.4

**Валовий збір основних видів продукції рослинництва
та виробництво продукції тваринництва у звітному році
по регіонах України**

Види продукції	Центральний	Донецький	Західний	Придніпровський	Причорноморський	Харківський
Валовий збір продукції рослинництва, тис. т						
Зернові культури						
Цукрові буряки (фабричні)						
Соняшник						
Картопля						
Овочі						
Плоди та ягоди						
Виробництво продукції тваринництва						
Реалізовано на забій худоби та птиці (у живій вазі), тис. т						
Виробництво молока, тис. т						
Виробництво яєць від птиці усіх видів, млн штук						
Виробництво вовни, т						

Рекомендована література

1. Бобруль Г.І. Інформація та техніка в стратегічному управлінні посередницькою діяльністю // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 5. – С. 135-140.
2. Бондарчук Р. Конкурентоспроможність виробничих структур оборонного комплексу України: конкурентні переваги, шляхи і засоби досягнення // Економіка України. – 2006. – № 3. – С. 20-26.
3. Гайдуцький А.П. Міжнародні інвестиційні процеси у розв'язанні глобальної продовольчої проблеми // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 1. – С. 111-122.
4. Голиков А.П. Размещение производительных сил и регионалистика: Учебное пособие / А.П. Голиков, А.Г. Дейнеко, Н.А. Козакова. – Харків: Олант, 2005. – 320 с.
5. Драган О.І. Еколого-економічні проблеми розвитку України та шляхи їх вирішення // Економіка. Фінанси. Право. – 2005. – № 38. – С. 3-6.

6. Єременко І.Ф. Комплексна система формування нових громадян України – основа розвитку економіки держави // *Актуальні проблеми економіки*. – 2007. – № 2. – С. 112-118.
7. Єрохін С.А. Фінансово-економічний механізм промислової політики // *Актуальні проблеми економіки: Науковий економічний журнал*. – 2007. – № 3. – С. 52-56.
8. Жук М.В. Розміщення продуктивних сил і економіка: Підручник / М.В. Жук, В.П. Круль. – К.: Кондор, 2004. – 296 с.
9. Касич А.О. Стратегічні орієнтири інноваційного розвитку машинобудування України // *Актуальні проблеми економіки*. – 2007. – № 7. – С. 32-40.
10. Лігоненко Л.О. Нові стратегічні засади державної політики щодо розвитку підприємництва в Україні // *Актуальні проблеми економіки*. – 2007. – № 11. – С. 18-25.
11. Муравка П.П. Ефективність використання трудових ресурсів у системі локального розселення регіону // *Актуальні проблеми економіки*. – 2007. – № 7. – С. 167-172.
12. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навч. посібник / За ред. Є.П. Качана. – К.: Видавничий дім “Юридична книга”, 2005. – 704 с.
13. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник / За ред. С.І. Дорогунцова. – К.: КНЕУ, 2005. – 988 с.
14. Ротар А.В. Інноваційні процеси в промисловості: їх економічний зміст і суть // *Статистика України*. – 2007. – № 1. – С. 37-40.
15. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Вікар, 2002. – 374 с.
16. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2000. – 223 с.: іл.
17. Суперсон В.І. Регіональні аспекти забезпечення продовольчої безпеки України // *Статистика України*. – 2006. – № 1. – С. 52-58.
18. Товстиженко О.В. Питання прискорення структурної перебудови промислового виробництва // *Актуальні проблеми економіки*. – 2007. – № 2. – С. 34-38.
19. Тульчинська С.О. Науково-технологічна сфера України: проблеми формування і перспективи розвитку // *Актуальні проблеми економіки*. – 2006. – № 9. – С. 181-186.
20. Федулова Л.І. Інноваційний розвиток промисловості України // *Актуальні проблеми економіки*. – 2007. – № 3. – С. 82-97.
21. Хвесик М.А. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навч. посіб. / М.А. Хвесик, Л.М. Горбач, П.П. Пастушенко. – К.: Кондор, 2005. – 344 с.
22. Шнипко О.С. Науково-технічна політика та її роль в підвищенні конкурентоспроможності економіки України // *Актуальні проблеми економіки*. – 2006. – № 1. – С. 178-184.